

Sygn. I C 370/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Beata Kopania
Protokolant:	sekretarz sądowy Anna Karwacka

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2018 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa K. S.

przeciwko Skarbowi Państwa-Zakładowi Karnemu w C.

o ochronę dóbr osobistych i zadośćuczynienie

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda kosztami procesu.

Na oryginale właściwy podpis

Sygn. akt (...)

UZASADNIENIE

Powód, K. S., wniósł przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w C., pozew z żądaniem:

- zobowiązania pozwanego do przeproszenia powoda za dokonane już naruszenia dóbr osobistych, których skutków nie da się usunąć poprzez zamieszczenie na koszt pozwanego w ciągu 7 dni od uprawomocnienia się wyroku na stronie internetowej (...)((...)) w dziale „Ogłoszenia i komunikaty” czcionką Verdana rozmiar „small” z pojedynczą interlinią tekstu: „ Wyrażam ubolewanie, że Centralny Zarząd Służby Więziennej dopuścił się naruszenia dóbr osobistych Pana K. S. poprzez umieszczenie go w jednostkach penitencjarnych niespełniających standardów cywilizowanego państwa i za wszystkie wyrządzone Panu K. S. szkody niematerialne szczerze przepraszam.”, dostępnego na stronie przez 30 dni;

- zapłaty kwoty 100.000 zł. tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

- zapłaty kwoty 5.000 zł. na cel społeczny, tj. na rzecz (...), organizacji pożytku publicznego (...).

Wniósł również o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu.

Na uzasadnienie podał, iż odbywał karę pozbawienia wolności w pozwanej jednostce penitencjarnej, gdzie nie miał zapewnionych godziwych warunków bytowania, w szczególności należytej przestrzeni w pomieszczeniach mieszkalnych. Cele, w których przebywał nie spełniały warunku 3 m² powierzchni mieszkalnej na osobę, przez co najprostsze czynności takie jak poruszanie się, czy przygotowywanie posiłków wiązało się z dużymi trudnościami. Powód nie miał zapewnionej prywatności. Sytuacja prowadziła do konfliktów i agresji wśród współosadzonych. Podał, że w czasie wykonywania kary pozbawienia wolności wykonywał pracę zarobkową na rzecz firmy zewnętrznej (...). Przez kilka miesięcy nie otrzymał umowy cywilnoprawnej regulującej wykonywaną pracę, nie uzyskał też należnego wynagrodzenia. W tym czasie nie otrzymywał właściwej porcji żywieniowej oraz ciepłych posiłków. Powód pożyczał od współosadzonego kuchenkę i podgrzewał posiłki w kąciu sanitarnym, co uwłaczało jego godności. Nadto wskazał, że osadzony był w celi w (...), której powierzchnia 24 m² była całkowicie niedostosowana dla odbywających tam karę 9 osadzonych. Wskazał, że kąciki sanitarne nie były dostatecznie oddzielone od powierzchni mieszkalnych. Były wprawdzie murowane, ale niejednokrotnie odseparowane od sufitu, co powodowało rozchodzenie się nieprzyjemnych zapachów po celi. Wskazał też, że cele były zagrzybione i panowała w nich wilgoć. W okresie letnim i zimowym nie były wietrzone, co narażało powoda na złe samopoczucie. Z kolei zimą ogrzewanie było niewystarczające, okna były nieuszczelnione. Podał, że występował także problem z oświetleniem, gdyż okna w celach były małe, skrzepowane siatkami oraz blindami, przez co panował półmrok, a dostęp do oświetlenia sztucznego był ograniczony, co w znacznym stopniu utrudniało powodowi czytanie. Powód borykał się również z brakiem dostępu do ciepłej wody, co wiązało się z trudnościami w praniu oraz suszeniu bielizny. Zarzucił też, iż nie otrzymywał środków higieny osobistej w wystarczającej ilości. Kąpiel przysługiwała raz w tygodniu, co utrudniało utrzymanie higieny. Wskazał również, że w czasie osadzenia był bezpodstawnie posądzony o zażywanie narkotyków oraz alkoholu, przez co odebrano mu możliwość wykonywania pracy zarobkowej. Powód był stygmatyzowany przez funkcjonariuszy więziennych przez to, że miał kontakty w Fundacją (...). Dodatkowo zarzucił, że opieka medyczna w zakładzie karnym była nieprofesjonalna. Powód na wszelkie dolegliwości otrzymywał jedynie środki przeciwbólowe, co nie eliminowano przyczyny bólu. Dodatkowo nie otrzymał okularów korekcyjnych, pomimo prośb kierowanych do kierownictwa zakładu, a zgłaszane problemy skórne były zaś negowane. Dostęp do służby zdrowia był ograniczony, a usługi medyczne były wykonywane opieszale i niewystarczająco, czym naruszono art. 102 pkt 1 oraz art. 115 par 1 k.k.w. Wskazał, że zaniedbania jednostki penitencjarnej stanowiły formę znęcania się nad powodem, poniżały powoda, naruszały jego godność. Powód trafił do jednostki penitencjarnej jako osoba zdrowa psychicznie i fizycznie, jednakże po jej opuszczeniu będzie miał poważny problem w prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie.

Pozwany, Skarb Państwa – Zakład Karny w C. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów procesu.

Zakwestionował żądanie co do zasady oraz co do wysokości. Podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powoda w zakresie pobytu w pozwanej jednostce penitencjarnej przekraczającego okres trzech lat od dnia wniesienia przedmiotowego powództwa. Zaprzeczył, by powód był osadzony w warunkach przeludnienia. Podkreślił przy tym, że podczas odbywania kary pozbawienia wolności w pozwanej jednostce mógł korzystać z wielu aktywności, co przeczy twierdzeniom powoda, by warunki odbywania kary naruszały jego dobra osobiste. Przyznał, że powód zatrudniony był w firmie (...), przy czym utracił je wskutek wprowadzenia się w stan odurzenia substancją psychoaktywną. Co do kwestii bytowych i sanitarnych panujących w pozwanej jednostce penitencjarnej, to podał, że warunki te były zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, co potwierdzały kontrole. Zaprzeczył, by miały miejsce uchybienia wymienione w pozwie. Również w zakresie zarzutów co do sposobu sprawowania opieki medycznej, wskazał, że twierdzenia powoda nie polegają na prawdzie, gdyż wielokrotnie korzystał ona z opieki medycznej, uzyskując pomoc. W konsekwencji czego, żądanie powoda, jako niezasadne, winno, zdaniem pozwanego, zostać oddalone.

Sąd ustalił:

Powód przebywał w jednostce penitencjarnej w okresie od 25 maja 2002r. do 5 września 2013r. oraz od dnia 18 sierpnia 2014r. do 19 lipca 2017r., przy czym w pozwanej jednostce w okresie:

- od dnia 15 października 2008r. do dnia 5 września 2013r.;
- od dnia 7 stycznia 2015r. do dnia 19 lutego 2015r.;
- od dnia 12 marca 2015r. do dnia 21 lipca 2015r.;
- od dnia 4 sierpnia 2015r. do dnia 13 października 2015r.;
- od dnia 15 grudnia 2015r. do dnia 7 listopada 2016r.;
- od dnia 22 listopada 2016r. do dnia 2 marca 2017r.;
- od dnia 28 marca 2017r. do dnia 19 lipca 2017r.

Bezsporne, przeglądarka historii pobytów osadzonego, k. 79 – 81.

W okresie od 18 sierpnia 2014r. do 19 lipca 2011r. powód nie był osadzony w warunkach przeludnienia. Cele, w których odbywał karę pobawienia wolności nie były mniejsze aniżeli 3 m² w przeliczeniu na ilość osób osadzonych w celi.

Dowód: przeglądarka historii rozmieszczenia powoda, k. 82.

W czasie odbywania kary powód miał możliwość korzystania z radia o telewizji, książek znajdujących się w bibliotece, codziennie dostarczanej prasy, organizowanych na terenie zakładu imprez kulturalno – oświatowych, z usług religijnych, z zajęć sportowych.

Dowód: notatka służbowa st. wychowawcy Działu Penitencjarnego ZK C. z dnia 17.08.2017r., k. 87 – 88.

W czasie osadzenia w pozwanej jednostce penitencjarnej, powód był zatrudniony w Firmie (...). Podstawą zatrudniania stanowiła umowa cywilnoprawna, która obowiązywał powoda:

- od dnia 5 maja 2015r. do dnia 21 lipca 2015r.;
- od dnia 20 sierpnia 2015r. do dnia 13 października 2013r.;
- od dnia 4 stycznia 2016r. do dnia 26 lutego 2016r.;
- od dnia 15 maja 2017r. do dnia 7 lipca 2017r.

Dnia 26 lutego 2016r. powód został wycofany z zatrudnienia z uwagi na wprowadzenie siebie w stan odurzenia substancją psychoaktywną niewiadomego pochodzenia, a stan ten został potwierdzony przez służbę zdrowia. Wobec powyższego wymierzono powodowi w dniu 9 marca 2016r. karę dyscyplinarną w postaci pozbawienia możliwości otrzymywania paczek żywnościowych na okres 3 miesięcy. Kara ta została wymierzona również w związku ze zmianą wizerunku powoda bez zgody Dyrektora ZK C. (art. 116 a pkt 6 k.k.w.).

W dniu 7 lipca 2017r. powód został ponownie wycofany z zatrudnienia, tym razem z uwagi na notoryczne odmawianie wychodzenia do pracy.

Dowód: rejestr zatrudnienia powoda, k.89, odpis wniosku o wycofanie zatrudnienia z dnia 26.02.2016r., k. 90, powiadomienie o wycofaniu zatrudnienia z dnia 26.02.2016r., k. 91, notatka służbowa st. referenta Działu P.ZK C. z dnia 21 sierpnia 2017r., k. 92, wniosek o wymierzenie kary dyscyplinarnej z dnia 25.02.2016r., k. 93, z dnia 24.02.2016r., k. 94.

Posiłki wydawane były zgodnie z art. 109 par 1 k.k.w., tj. trzy razy dziennie o wartości odżywczej 2600 kcal, w tym co najmniej jeden posiłek gorący. Spełniały wymaganie z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 lutego 2016r. w sprawie wyżywiania osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz poprzedzającego

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 września 2003r. w sprawie określania wartości dziennej normy żywienia oraz rodzaju diet wydawanych osobom osadzonym w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Z każdej partii żywności bezpośrednio przed opuszczeniem bloku kuchennego pobierane były próbki smakowe, poddawane były badaniem przez lekarza dyżurnego. Nadto dokonywany był pomiar temperatury posiłków. Posiłki gorące przechowywane były w termosach termicznych. W pozwanej jednostce penitencjarnej były przeprowadzane kontrole sanitarne przez Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w C. odnośnie jakości, kaloryczności i stanu produkcji w kuchni. Nie stwierdzono jakichkolwiek nieprawidłowości.

Dowód: notatka służbowa instruktora Działu K.z dnia 08.09.2017r., k. 96, deklaracja zgodności materiałów i artykułów przeznaczonych do kontaktu z różnymi środkami spożywczymi z dnia 13.02.2012r., k. 97, protokół kontroli sanitarnej z dnia 27.10.2016r., k. 99 – 101, z dnia 07.04.2016r., k. 102 – 104v, arkusz oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością z dnia 07.04.2016r., k. 105 – 105v.

Cele pawilonu mieszkalnego (...) miały dostateczny dopływ powietrza. Wymiana powietrza odbywała się za pomocą wentylacji nawiewno – wywiewnej. Przewody kominowe były dopuszczone do eksploatacji. Na zwiększenie wilgoci w celach mogło mieć wpływ zasłanianie otworów wentylacyjnych przez samych osadzonych. Okna są drewniane, skrzynkowe z podwójnymi szybami.

Cele pawilonu mieszkalnego (...) miały dostateczny dopływ powietrza, posiadały wentylację grawitacyjną wentylacyjną. Miały zamontowane okna PCV uchylono – rozwierne wraz z nawiewnikami okiennymi.

Budynek pawilonu (...) został zbudowany w latach 2000 – 2002. Jest wykonany technologią segmentową, a segmenty, z których został wybudowany wykonane są z metalu ocieplonego wełną mineralną i styropianem. Cele wyposażone są w kąpki sanitarne zabudowane trwałą, pełną od podłogi do sufitu. Doprowadzona jest tam zimna i ciepła woda. Wentylacja w celach była zachwiana przez zakrywanie otworów przez samych osadzonych, zaklejane kartką papieru. Uchybienia te były stwierdzone m. in. Podczas wizytacji cel i pomieszczeń w pawilonie (...) przeprowadzonej w dniu 23 listopada 2016r.

Cele pawilonu (...) wyposażone są w drewniane okna, skrzynkowe z podwójnymi szybami, całe, sprawne, bez ubytków i uszkodzeń. W czerwcu 2016r. nastąpiło częściowo wyłączenie tego pawilonu z uwagi na remont polegający na malowaniu wszystkich cel. Nastąpiła również wymiana łóżek na nowe, a w kąpokach sanitarnych zamontowany plafonier LED z mikrofalowym czujnikiem ruchu. Usunięto także kompleksowo wszystkie usterki elektryczne.

Cele w pawilonie mieszkalnym (...) wszystkie cele mieszkalne zostały wyremontowane w 2013r. wykonano wówczas zabudowę kąpoków sanitarnych z gazobetonu od podłogi do sufitu z drzwiami pełnymi, w kąpiku sanitarnym założono glazurę, doprowadzono ciepłą wodę do cel mieszkalnych, pomalowano cele mieszkalne, krezowano/odpowietrzono wszystkie kaloryfery, wymieniono okna drewniane na PCV we wszystkich celach, wykonano dodatkowe otwory wentylacyjne. Aktualnie trwają prace polegające na ponownym odmalowywaniu cel mieszkalnych, wyłożono posadzki typu gres we wszystkich celach mieszkalnych, w których jest posadzka PCV lub gumoleum. Okna PCV były uchylono – rozwierne wraz z nawiewnikami okiennymi higrosterowalnymi. skrzydło okienne posiadało funkcję mikrowentylacji oraz funkcję rozszczelniania.

Dowód: postanowienie Powiatowego Inspektora Sanitarnego w C. z dnia 18.10.2001r., k. 106, postanowienie Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej z dnia 16.10.2001r., k. 107, potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia obiektu budowlanego do użytku z dnia 09.11.2001r., k. 108, oświadczenie (...) II z dnia 05.09.2017r., k. 116 – 124, protokół kontroli okresowej z dnia 02.04.2015r., k. 126 – 127, zeznania świadka, D. S. 00:09:52, 00:13:41, 00:18:23 protokół przesłuchania z dnia 15.01.2018r., k. 220v.

Wentylacja nawiewno – grawitacyjna była i jest sprawdzana przez zakład usług kominiarskich. Na zwiększenie wilgoci wpływ mieli i mają sami osadzeni, bo zasłaniają otwory wentylacyjne. Cele są malowane zgodnie z harmonogramem, usterki zgłaszane przez osadzonych były naprawiane. Porządek w celach utrzymywany jest przez

samych osadzonych (art. 116 § 1 pkt 2 k.k.w., zgodnie z którym osadzony ma obowiązek przestrzegać higieny osobistej i czystości pomieszczeń, w których przebywa). Podał, że wyposażenie cel było zgodne z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2016r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, jak również z poprzedzającymi rozporządzeniami Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2014r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Do dnia 14 września 2015r. osadzeni mogli korzystać z ciepłej kąpieli raz w tygodniu, zaś od dnia 15 września 2015r. zapewniono im możliwość skorzystania kąpieli dwa razy w tygodniu.

Dowód: notatka służbowa kierownika Działu K.z dnia 08.09.2017r., k. 124 – 125, zeznania świadka D. S. 00:24:07, 0027:07 protokół wysłuchania 15.01.2018r., k. 220v – 221.

Pozwany zakład karny posiadał podpisane umowy chroniące przed szkodnikami i owadami. W przypadku pojawienia się insektów każdorazowo firma (...) dokonywała stosowanych czynności mających na celu ich wyeliminowanie.

Dowód: umowa z B. z dnia 12.08.2016r., k. 109 – 110, umowa z B. z dnia 03.08.2015r., k. 111-113.

Materace, koce oraz odzież skarbowa były wymieniane na wniosek osadzonego, zaś wymiana pościeli, ręczników, ścierek i prześcieradeł odbywała się raz w tygodniu. Firma (...) świadczyła usługi pralnicze.

Dowód: umowa na usługi pralnicze z dnia 13.01.2016r., k. 114 – 115.

Pozwana jednostka była kontrolowana przez Państwowego Inspektora Sanitarnego w C.. W trakcie tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowo.

Dowód: protokół kontroli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w C. z dnia 27.10.2016r., k. 128129v, protokół kontroli z dnia 20.10.2015r., k. 130 – 131.

W dniu 25 lutego 2016r. oraz w dniu 29 września 2016r. stwierdzono u powoda stan po spożyciu środków psychoaktywnych.

W okresie od 19 sierpnia 2014r. do 18 lipca 2017r. powód skorzystał 65 razy w opieki medycznej z różnych powodów, otrzymywał leki, m.in. A.. W czasie nasilenia swędzenia skóry podawano mu H. . trzykrotnie występował z prośbą wymiany okularów do dali. Odmowa, gdy wada (-1,0) nie uzasadniała, bo to nieznaczna wada. W myśl art. 115 § 2 k.k.w. protezy, przedmioty ortopedyczne i sódki pomocnicze zapewnia się skazanemu jeżeli ich brak mógłby pogorszyć stan zdrowia lub uniemożliwić odbywanie kary pozbawienia wolności, a w innych przypadkach odpłatnie. Był konsultowany przez kardiologa, okulistę, psychiatrę, laryngologa, dermatologa. Wykonana no badania EKG, Echo serca, zdjęcie klatki piersiowej, przeglądowe zdjęcie RTG jamy brzusznej. Personel medyczny w pozwanej jednostce pracuje całodobowo, powód mógł zgłaszać i zgłaszał.

Dowód: notatka służbowa (...) Zakładu Karnego w C. z dnia 31.08.2017r., k. 132, dokumentacja medyczna powoda, k. 133 – 165.

Przez znaczny czas osadzenia w pozwanej jednostce powód nie zgłaszał skarg. Dopiero w 2016 i 2017r. złożył w sumie 7 skarg, wszystkie po wniesieniu pozwu w tej sprawie. Zarzuty nie zostały uznane za zasadne.

Dowód: wydruk przeglądarki próśb i skarg, k. 164, pismo Dyrektora Okręgowej Służby Więziennej z dnia 13.02.2017r., k. 165, pismo Dyrektora Okręgowej Służby Więziennej z dnia 17.02.2017r., k. 166, pismo Dyrektora Okręgowej Służby Więziennej z dnia 22.02.2017r., k. 167, pismo Dyrektora Okręgowej Służby Więziennej z dnia 18.08.2016r., k. 169, pismo Dyrektora Okręgowej Służby Więziennej 09.01.2017r., k. 170, pismo Dyrektora Okręgowej Służby Więziennej z dnia 17.01.2017r., k. 171, wyjaśnienia Dyrektora ZK w C. z dnia 14.02.2017r., k. 168.

Pismem z dnia 6 marca 2016r. powód zwrócił się do Dyrektora ZK w C. z zapytaniem, czy Dyrektor ZK w C. oraz funkcjonariusze więzienni znają obowiązki przestrzegania Europejskich Reguł Higieny.

Dowód: pismo powoda z dnia 6 marca 2016r., k. 17

Sąd zważył:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż zasadny jest zarzut przedawnienia roszczenia powoda w zakresie żądania zadośćuczynienia, podniesiony przez pozwanego, a obejmujący okres sprzed dnia 15 czerwca 2013r. tj. okres poprzedzający 3 lata przed dniem złożenia pozwu.

Roszczenie powoda o zadośćuczynienie oparte zostało na treści art. 448 k.c. Przepisy te stanowią podstawę do przyznania poszkodowanemu odpowiedniej sumy pieniężnej tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Zgłoszone żądanie ma zatem charakter majątkowy.

Kwestia przedawnienia roszczeń majątkowych, u podstaw których leży czyn niedozwolony została uregulowana do dnia 9 lutego 2007r. (tj. do chwili wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy Kodeks Cywilny (Dz. U nr 80, poz. 538) w art. 442 par 1 k.c., zaś od dnia 10 lutego 2007r. w przepisie art. 442¹ par 1 k.c. Zgodnie z art.2 przywołanej powyżej ustawy, uchylającej art.442 k.c. i wprowadzającej art.442¹ k.c., do roszczeń wymienionych w tym przepisie, powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nie przedawnionych, stosuje się przepisy art.442¹ k.c.

Zarówno przepis art. 442 par 1 k.c., jak i art. 442¹ par 1 k.c., wprowadziły zasadę, iż roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym przedawnia się z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie kierunkiem wykładni art.442 k.c. przyjmuje się, iż „właściwą chwilą dla określenia 3 - letniego biegu przedawnienia jest moment dowiedzenia się o szkodzie, tj. gdy poszkodowany zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody”.

Powód, prawidłowo wezwany na rozprawę wyznaczoną na dzień 19 kwietnia 2018r. celem przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron, nie stawiał się i nie usprawiedliwił swej nieobecności. W konsekwencji powyższego, sąd pominął dowód z przesłuchania stron, zawnioskowany przez stronę powodową. W tej sytuacji sąd przyjął, w oparciu zasady doświadczenia życiowego, że powód miał świadomość krzywdy od razu, gdy ją odczuwał oraz, iż wówczas też miał świadomość, że odpowiedzialna jest za to jednostka penitencjarna, w której przebywa. Zatem w momencie osadzenia w pozwanej jednostce penitencjarnej powód zdawał sobie sprawę z zaniedbań pozwanego, które, zdaniem powoda, naruszyły jego dobra osobiste. Mając zatem na uwadze art. 442 k.c. i 442¹ k.c. w zw. z art. 445 k.c., powództwo o zadośćuczynienie za okres poprzedzający dzień 15 czerwca 2013r. podlegało oddaleniu, gdyż roszczenie powoda na dzień złożenia pozwu było przedawnione.

W dalszej części stało się konieczne merytoryczne odniesienie się do żądania powoda o zadośćuczynienie za okres nieobjęty zarzutem przedawnienia. W okresie po dniu 15 czerwca 2013r. oraz do wniesienia pozwu powód przebywał w Zakładzie Karnym w C. - do dnia 5 września 2013r., od dnia 7 stycznia 2015r. do dnia 19 lutego 2015r., od dnia 12 marca 2015r. do dnia 21 lipca 2015r., od dnia 4 sierpnia 2015r. do dnia 13 października 2015r., od dnia 15 grudnia 2015r. do dnia wniesienia pozwu (dalsze okresy są irrelewantne dla zgłoszonego żądania).

Z twierdzeń powoda wynika, iż dochodzi zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci godności osobistej i zdrowia. Wskazane przez powoda dobra osobiste rzeczywiście podlegają ochronie prawnej. Należą bowiem do dóbr osobistych, o których mowa w art. 23 k.c., a zgłoszone roszczenie o zadośćuczynienie ma swe źródło w treści art. 24

k.c. w zw. z art. 448 k.c. Na powódzie spoczywa jednak obowiązek wykazania (udowodnienia), że pozwany dobra te faktycznie naruszył.

Podkreślić w tym miejscu należy, że dobra osobiste wskazane przez powoda nie mają jednak charakteru absolutnego - bezwzględnego. Dopuszczalne jest ich ograniczenie w uzasadnionych przypadkach, przewidzianych przepisami prawa. Do takiego uzasadnionego przypadku zaliczyć należy stan, jakim jest odbywanie kary pozbawienia wolności. Oczywistym jest bowiem, iż istota kary pozbawienia wolności polega na czasowym ograniczeniu dóbr osobistych. Ograniczenie to jednak, jak sama nazwa wskazuje, nie ma charakteru całkowitego. Następuje tylko w tym zakresie, w jakim jest to konieczne dla zapewnienia realizacji dobra chronionego przez państwo, w tym zakresie, w jakim ograniczenie to można uznać jako normalny element kary pozbawienia wolności.

Zauważyć jednak należy, iż na styku praw jednostki i praw zagwarantowanych ogółowi, niejednokrotnie dochodzi do problemu ograniczenia uprawnień jednostkowych celem zagwarantowania prawa ogółu, bądź też odwrotnie. W przypadku gdy dojdzie do konieczności ograniczenia praw jednostki, ograniczenia te muszą być każdorazowo uznane za niezbędne (konieczne) w demokratycznym państwie prawnym, ze względu na interes bezpieczeństwa publicznego, ochronę porządku prawnego lub prawa i wolności innych osób. Ograniczenia te precyzuje Konstytucja (art. 31 ust. 3 i art. 41 ust. 1), a także przepisy prawa międzynarodowego, które zostały ratyfikowane przez Polskę (w tym art. 9 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych czy art. 5 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności).

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy stwierdzić należy ograniczenie praw jednostki odbywać się winno w oparciu o regulacje prawne. Nie występują przepisy, które regulowałyby ściśle kwestię warunków bytowych osób pozbawionych wolności. Brak jest przepisów, które w sposób konkretny wskazywałyby, jakie ściśle określone warunki powinny obowiązywać w zakładach karnych, czy aresztach śledczych. Wskazują one ogólnie, że warunki te winny spełniać standardy pomieszczeń mieszkalnych, dostrzegając ich znaczenie dla realizacji celów całości systemu penitencjarnego (por. (...)). Zasady odbywania kary pozbawienia wolności regulowane są zatem przez przepisy wewnętrzne danego kraju. Na terenie Rzeczypospolitej Polskiej kwestie te reguluje przede wszystkim ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. Nr 90 poz. 557). Przepisy w nim zawarte określają m.in. cele wykonywania kary, rodzaje zakładów karnych, zasady wykonywania kary i jej indywidualizację, prawa i obowiązki skazanego, zatrudnienie, nauczanie, działalność kulturalno-oświatową itp.

Szczególne znaczenie ma treść art. 110 par 2 k.k.w., w którym ustawodawca zagwarantował, iż w celach mieszkalnych powierzchnia przypadająca na jednego skazanego nie może wynosić mniej niż 3 m. kw., cele muszą być wyposażone w odpowiedni sprzęt zapewniający warunki higieny, dostateczny dopływ świeżego powietrza, odpowiednią temperaturę i oświetlenie. Nadto, w oparciu o delegację ustawową z art. 249 § 3 ust. 2 k.k.w. Minister Sprawiedliwości rozporządzeniem z dnia 17 października 2003 roku w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz.U Nr 186 poz. 1820), a od dnia 13 sierpnia 2014r. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2014 r.

w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U. z dnia 13 lutego 2014 r.) określił te warunki. W jego ramach uregulował kwestię przyznawanej więźniom odzieży, obuwia, pościeli, środków higieny oraz sprzętu stołowego, jak też normy wyposażenia w sprzęt kwaterunkowy cel mieszkalnych, miejsc i innych pomieszczeń w zakładach karnych.

Wyżej przywołane przepisy określają standardy odbywania kary pozbawienia wolności, prowadzą do zachowania równowagi pomiędzy prawami jednostki a prawami ogółu.

Podkreślić jednak należy, że nawet jeśli wzorzec ten zostanie naruszony, to nie rodzi to automatyzmu naruszenia dóbr osobistych osadzonego. Strona dochodząca ochrony w zakresie dóbr osobistych winna bowiem wykazać (udowodnić), że określone zachowanie naruszyło konkretne dobro osobiste tej osoby. Tymczasem powód, zdaniem sądu, nie

wykazał, by w okresie osadzenia w Zakładzie Karnym w C. w okresie nieobjętym zarzutem przedawnienia doszło do naruszenia jego dóbr osobistych.

Powód podniósł twierdzenia, że odbywał karę pozbawienia wolności w pozwanej jednostce penitencjarnej w warunkach przeludnienia, bez zapewnienia prywatności, z ryzykiem konfliktów i agresji wśród współosadzonych, że otrzymywał wyżywienie w niewłaściwych porcjach i niewłaściwej temperaturze, że był zatrudniany w firmie (...) bez umowy o pracę i nie uzyskiwał należnego wynagrodzenia, że kąski sanitarne nie były dostatecznie oddzielone od powierzchni mieszkalnych (były wprawdzie murowane, ale niejednokrotnie odseparowane od sufitu, co powodowało rozchodzenie się nieprzyjemnych zapachów po celi), że cele były zażrzybione i panowała w nich wilgoć, że w okresie letnim i zimowym nie były wietrzone, co narażało powoda na złe samopoczucie, że zimą ogrzewanie było niewystarczające, że okna były nieszczelne, że oświetlenie było niewłaściwe, że brak było dostępu do ciepłej wody, że nie otrzymywał środków higieny osobistej w wystarczającej ilości, że kąpiel przysługiwała raz w tygodniu, co utrudniało utrzymanie higieny, że był bezpodstawnie posądzony o zażywanie narkotyków oraz alkoholu, przez co odebrano mu możliwość wykonywania pracy zarobkowej. Dodatkowo zarzucił, że opieka medyczna w zakładzie karnym była nieprofesjonalna, że nie otrzymywał właściwej opieki medycznej, w tym okularów korekcyjnych,

Podkreślić należy, że to na powodzie spoczywał ciężar wykazania, że powyższe zdarzenia miały miejsce (art. 6 k.c.). Powód nie sprostał powyższemu. Nie przedstawił dowodów potwierdzających stawiane zarzuty. Nadto nie stawił się na przesłuchanie, co dodatkowo wzmacnia wnioski, że twierdzenia powoda są gołosłowne.

Tymczasem dla przyjęcia odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych zgodnie z art. 24 k.c. konieczne jest łączne zaistnienie 3 przesłanek, tj. 1) bezprawność działania sprawcy, 2) istnienie dobra osobistego podlegającego ochronie oraz 3) jego naruszenie lub zagrożenie. Pierwsza przesłanka jest objęta domniemaniem prawnym, co oznacza, że powód nie musi jej wykazywać. Pozostałe przesłanki muszą być zaś, zgodnie z ogólną zasadą dowodową wyrażoną w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., wykazane (udowodnione) przez powoda. Dopiero w przypadku skutecznego wykazania naruszenia dobra osobistego pozwany może zwolnić się z odpowiedzialności poprzez wykazanie, iż jego działanie (zaniechanie) nie miało charakteru bezprawnego – tj., że było zgodne z prawem.

Warto jednak wskazać, że od dnia 5 grudnia 2009r. obowiązuje art. 110 par 2 a k.k.w., zgodnie z którym osadzenie w celi w warunkach obniżonej powierzchni może nastąpić tylko w określonych ustawą warunkach, po wydaniu w stosunku do osadzonego indywidualnej decyzji w tym zakresie, którą osadzony może zaskarżyć do sądu. Powód takiej decyzji nie przedłożył. Stąd wnioskować należy, iż nie zachodziła w stosunku do powoda sytuacja umieszczenia go w celi w warunkach przeludnienia.

Co do warunków sanitarno – bytowych twierdzenia powoda uznać należy za tendencyjne, dotknięte subiektywnymi oczekiwaniami powoda wobec standardu więziennego. Powód nie przedstawił dowodów, które poparłyby konkretne uchybienia. Nadto z dokumentów przedstawionych przez pozwanego w postaci postanowień Powiatowego Inspektora Sanitarnego w C. oraz Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej, protokołu kontroli okresowej (k. 106 - k. 108), a nadto oświadczenie (...) z dnia 05.09.2017r. (k. 116 – 124, k. 126 – 127) oraz z zeznań świadka, D. S. wynika, że cele i pawilony mieszkalne poddawane były stałej kontroli i remontom adekwatnych m.in. do zgłaszanych potrzeb i posiadanych możliwości pozwanej jednostki. Odnośnie szkodników i owadów należy wskazać, iż pozwany przedłożył umowę z B. (k. 109 – 110 i k. 111 -113) i wykazał, że podejmował działania zmierzające do wyeliminowania tego rodzaju uciążliwości. Nadto, umowa o usługi prawnicze (k. 114 -114) dowodzi tego, że pozwana jednostka zapewniała wymianę pościeli, ręczników, czy prześcieradeł. Dodatkowo podkreślić warto, że protokół kontroli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w C. z dnia 27.10.2016r. (k. 128- 129v) i protokół kontroli z dnia 20.10.2015r. (k. 130 – 131) nie wykazały nieprawidłowości występujących w pozwanej jednostce.

Zarzuty co do zimnych posiłków nie znalazły potwierdzenia w materiale dowodowym. Wręcz przeciwnie, z notatki służbowej (...) z dnia 08.09.2017r. (k. 96), deklaracji zgodności materiałów i artykułów przeznaczonych do kontaktu z różnymi środkami spożywczymi z dnia 13.02.2012r. (k. 97), protokołu kontroli sanitarnej z dnia 27.10.2016r. (k. 99 – 101), z dnia 07.04.2016r. (k. 102 – 104v), arkusza oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/ materiałów i wyrobów

przeznaczonych do kontaktu z żywnością z dnia 07.04.2016r. (k. 105 – 105v) wynika, że podczas przygotowywania i podawania posiłków zachowano w pozwanej jednostce wszystkie wymagane warunki.

Nie znalazły potwierdzenie również zarzuty o utracie pracy w firmie (...) wskutek przyczyn niezależnych od powoda. Z wniosku o wycofanie zatrudnienia z dnia 26.02.2016r. (k. 90) oraz powiadomienie o wycofaniu zatrudnienia z dnia 26.02.2016r. (k. 91) wynika bowiem wprost, że powód został wycofany z zatrudnienia z uwagi na wprowadzenie siebie w stan odurzenia substancją psychoaktywną niewiadomego pochodzenia, a stan ten został potwierdzony przez służbę zdrowia.

Odnosnie twierdzeń o uchybieniach w zakresie opieki medycznej stwierdzić należy, iż i tych zarzutów powód nie udowodnił. Natomiast notatka służbowa (...) Zakładu Karnego w C. z dnia 31.08.2017r. (k. 132) oraz dokumentacja medyczna powoda (k. 133 – 165) przedstawione przez zezowanego wskazują, że w okresie od 19 sierpnia 2014r. do 18 lipca 2017r. powód skorzystał 65 razy w opieki medycznej z różnych powodów, otrzymywał leki, m.in. A., czy H., a jego wada wzroku (-1,0) nie uzasadniała przyznania mu okularów korekcyjnych (art. 115 § 2 k.k.).

Sąd w całości dał wiarę przedłożonym przez pozwanego dokumentom, w szczególności protokołom z kontroli, gdyż czynności kontrolne zostały dokonane przez osoby niezależne od pozwanego. Nie posiadały zatem one interesu w tym, by wyniki z kontroli były korzystne dla jednostki penitencjarnej. Zatem dokument ten był w swej treści był obiektywny.

Na koniec wskazać należy, iż twierdzenia powoda zawarte w pozwie dotyczące chociażby braku przestrzeni mieszkalnej, braku swobody poruszania się, nawet jeśli byłyby prawdziwe (choć pozwany temu zaprzeczył, a powód nie stawiał się na przesłuchanie), to nie prowadzą do wniosku, by doszło do naruszenia dobra osobistego powoda w postaci zdrowia i godności osobistej.

Podkreślić bowiem należy, iż odbywanie kary pozbawienia wolności wiąże się z ograniczeniem prawa do prywatności. Warunki odbywania kary pozbawienia wolności stworzone w pozwanej jednostce penitencjarnej mogły być niekomfortowe i nie zawsze umożliwiały zachowanie prywatności w takim stopniu, jakiego by sobie powód życzył. Jednakże powód powinien mieć na uwadze, że osadzony zawsze musi się liczyć z ograniczeniem przestrzeni życiowej, prywatności, intymności oraz niższym niż na wolności standardem życia. Warunki takie stanowią bowiem istotę kary pozbawienia wolności. W tym też zakresie godność, wolność, czy prawo do prywatności osoby osadzonej doznaje ograniczeń.

W ocenie sądu, stan faktyczny niniejszej sprawy nie wskazuje na to, by ograniczenia i niedogodności związane z odbywaniem kary pozbawienia wolności, które spotkały powoda były szczególnie dotkliwe. Powód nie wykazał, by standardy te zostały przekroczone. Nie udowodnił, że będąc osadzony w pozwanej jednostce penitencjarnej został pozbawiony godności ponad normę, którą gwarantują przepisy prawa, o czym była mowa wyżej.

Powód nie udowodnił również, aby pozwany naruszył jego dobro osobiste w postaci zdrowia. Powód dopatruje się naruszenia tego przez to, że przebywał w niewłaściwych warunkach w celi, w tym również w warunkach przeludnienia. Sytuacja taka powodowała dyskomfort psychiczny, rodziła nieporozumienia wśród osadzonych, wywoływała ryzyko zarżenia choroba zakaźną.

Powyzsze twierdzenia powoda nie wystarczają do tego, by uznać, że doszło do naruszenia dobra osobistego powoda w postaci zdrowia. Dobro osobistego powoda w postaci zdrowia mogłoby być naruszone, gdyby powód zgłaszał dolegliwości ze strony zdrowia, a pozwana jednostka penitencjarna odmówiłaby udzielenia pomocy powodowi, bądź podejmowała bezprawne działania, które naruszały to zdrowie. Z dokumentacji medycznej powoda wynika, że otrzymywał on pomoc medyczną.

Brak przesłuchania powoda skutkowało oddaleniem wniosku powoda o przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii.

Reasumując, roszczenie powoda o zadośćuczynienie za nieprzedawniony okres nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na niewykazanie (nieudowodnienie) naruszenia przez pozwanego dobra osobistego powoda w postaci godności i zdrowia. Dlatego też roszczenie powyższe, na podstawie art. 24 k.c. w zw. art. 448 k.c. stosowanego a contrario, jako niezasadne zostało oddalone, o czym orzeczono jak w punkcie drugim sentencji.

Konsekwencją nieudowodnienia przesłanek odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych, sąd na podstawie art. 24 k.c. oddalił powództwo również w zakresie zobowiązania pozwanego do przeproszenia powoda oraz do uiszczenia świadczenia na cel społeczny.

O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze, że sytuacja finansowa powoda jest trudna.

Na oryginale właściwy podpis